

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄ ԴԵԿՎԱՎԱՐ

0010 ք. Երևան, Կառավարական տուն 1

№ 02/05.1/8786-2026

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԴԵԿՎԱՎԱՐ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԴԱՎԻԹ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ պարոն Առաքելյան,

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում 2025 թվականի դեկտեմբերի 4-ի նիստում առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Կենդանիների նկատմամբ պատասխանատու վերաբերմունքի մասին», «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություն կատարելու մասին», «Անասնաբուժության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին», «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին», «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին», «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» և «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի փաթեթի (Պ-1131-01.08.2025,28.11.2025-ՏՏԳՇ-011/1) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկները:

1. «Կենդանիների նկատմամբ պատասխանատու վերաբերմունքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

1) Նախագծի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում (ներառյալ կացարաններում) տնային և թափառող, ծառայողական, ցուցադրման, սպորտային կամ ժամանցային միջոցառումների համար օգտագործվող կենդանիների պահման և խնամքին ներկայացվող պահանջների կարգը.»:

Բացի դրանից, հոդվածի կետերի համարակալումն անհրաժեշտ է վերանայել:

2) Նախագծի 5-րդ հոդվածն առաջարկում ենք խմբագրել այն տրամաբանությամբ, որպեսզի ՀՀ օրենքի ընդունումից հետո ՀՀ կառավարությունը սահմանի լիազոր մարմիններն ու դրանց գործառույթներն ու լիազորությունները:

3) Նախագծի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասում «ցեղատեսակ» բառը փոխարինել «ցեղ» բառով, քանի որ տեսակը դասակարգվում է ըստ կենդանու, օրինակ՝ շուն, կատու, խոշոր եղջերավոր կենդանի, իսկ ցեղը՝ տվյալ կենդանու տեսակի գենետիկական ուղղվածությունն է: Միաժամանակ առաջարկվում է «պահման և խնամքի կարգերով նախատեսված» բառերը փոխարինել «պահմանը և խնամքին ներկայացվող պահանջների» բառերով:

4) Նախագծի 10-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետում «դրանց» բառը փոխարինել «կենդանիների անասնաբուժական» բառերով:

5) Նախագծի 10-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ երեքից ավել շուն պահելու համար կենդանի պահողը պարտավոր է համաձայնություն ստանալ տեղական ինքնակառավարման մարմնի կողմից:

Գտնում ենք, որ Նախագծի վերոնշյալ ձևակերպումը խնդրահարույց է, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքներով շուն պահելու համար համաձայնություն տալու վերաբերյալ

կարգավորումներ նախատեսված չեն:

6) Նախագծի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասում «կատեգորիաները» բառը փոխարինել «դեպքերը» բառով:

7) Նախագծի 16-րդ հոդվածը 1-ին մասից հետո լրացնել նոր 2-րդ մասով՝ հետևյալ բովանդակությամ.

«2. Ժամանակավոր պահման հանձնված կենդանիների նկատմամբ անասնաբուժական միջոցառումները և ստերջացումն իրականացվում են բացառապես կենդանի պահողի դիմումի համաձայն»:

Ըստ այդմ հոդվածի մասերի համարակալումն անհրաժեշտ է վերանայել:

8) Նախագծի 21-րդ կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն՝ կենդանի պահողների համար սույն օրենքով նախատեսված պարտականություններին վերաբերող իրավակարգավորումներն ուժի մեջ են մտնում սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց 3 ամիս հետո:

Ղեկավարվելով իրավական որոշակիության սկզբունքի դրույթներով՝ անհրաժեշտ է հստակեցնել Նախագծի նշված կարգավորումը, հստակ հղում կատարելով Նախագծի համապատասխան դրույթներին:

Միաժամանակ հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ անհրաժեշտ է վերանայել Նախագծին կից ներկայացված՝ Նախագծից բխող և պատասխանատվություն նախատեսող համապատասխան օրենքի նախագծերը ուժի մեջ մտնելու ժամկետները:

2. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

1) «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 2-րդ կետի «օրենքի 2-րդ հոդվածի» բառերն անհրաժեշտ է փոխարինել «օրենքի 3-րդ հոդվածի» բառերով:

3. «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

1) «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի 1-ին հոդվածով նոր խմբագրությամբ շարադրվող 113-րդ հոդվածի 15-րդ մասի համաձայն՝ կենդանիների կողմից հասարակական վայրերի և շինությունների ընդհանուր օգտագործման տարածքների (վերելակների) աղտոտումը չկանխելը կամ աղտոտումից հետո այդ տարածքները չմաքրելը կամ շրջապատին անհանգստություն պատճառող կենդանու առաջացրած աղմուկը վերացնելուն կամ նվազեցնելուն ուղղված միջոցներ չձեռնարկելը առաջացնում է վարչական պատասխանատվություն: Այս համատեքստում, հարկ է նկատի ունենալ իրավական որոշակիության սահմանադրական սկզբունքի բովանդակությունը, այն է՝ հիմնական իրավունքները և ազատությունները սահմանափակելիս օրենքները պետք է սահմանեն այդ սահմանափակումների հիմքերը և ծավալը, լինեն բավարար չափով որոշակի, որպեսզի այդ իրավունքների և ազատությունների կրողները և հասցեատերերն ի վիճակի լինեն դրսևորելու համապատասխան վարքագիծ: Հաշվի առնելով, որ հասարակական վայրերի և շինությունների ընդհանուր օգտագործման տարածքների (վերելակների) աղտոտումը կանխելու վերաբերյալ սահմանված չեն դրա բովանդակությունը բացահայտող կարգավորումներ, հարց է առաջանում, թե ինչ գործողությունների միջոցով պետք է կանխվի համապատասխան տարածքների աղտոտումը: Ուստի, մեր դիտարկմամբ, նշված ձևակերպումը չի բխում որոշակիության սահմանադրական սկզբունքի բովանդակությունից:

Բացի այդ, անհրաժեշտ է նկատի ունենալ «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 16-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետը, համաձայն որի՝ նորմատիվ իրավական ակտում նորմի կիրառման համար թվարկված բոլոր պայմաններից բավական է միայն մեկի կամ թվարկված պայմաններից առնվազն մեկի առկայությունը, եթե իրավական ակտում նշված նորմի կիրառումը պայմանավորված է «կամ» շաղկապով բաժանված պայմաններով: Վկայակոչված նորմի բովանդակությունից բխում է, որ կենդանիների կողմից հասարակական վայրերի և շինությունների ընդհանուր օգտագործման տարածքների (վերելակների) աղտոտումը չկանխելու յուրաքանչյուր դեպքում՝ անկախ աղտոտումից հետո այդ տարածքները մաքրելու կամ չմաքրելու հանգամանքից, առաջացնելու է վարչական պատասխանատվություն, ինչը կարծում ենք՝ արդարացված չէ և չի ծառայում նախագծերի հիմնավորմամբ ներկայացված իրավաչափ նպատակին:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը և հիմք ընդունելով նորմատիվ իրավական ակտերում «կամ» շաղկապի կիրառման առանձնահատկությունները՝ առաջարկվում է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի

նախագծի 113-րդ հոդվածի 15-րդ մասում զանցակազմի հատկանիշները բնութագրող հանգամանքների շարքում չնախատեսել աղտոտումը չկանխելը:

2) «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի 1-ին հոդվածով նոր խմբագրությամբ շարադրվող 113-րդ հոդվածի 18-րդ մասի համաձայն՝ ծառայողական կենդանուն դրա տիրապետման հետ կապ չունեցող անձին փոխանցելը կամ առանց հսկողության թողնելն առաջացնում է վարչական պատասխանատվություն, իսկ, որպես նշված վարչական իրավախախտումը քննելու իրավասու մարմին, նախատեսվում է ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանությունը:

Միաժամանակ, «Կենդանիների նկատմամբ պատասխանատու վերաբերմունքի մասին» օրենքի նախագծի 1-ին հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով սահմանված է «ծառայողական կենդանիներ» հասկացությունը, համաձայն որի՝ ծառայողական կենդանիները կենդանական աշխարհի ոչ վայրի տեսակների այն առանձնյակներն են, որոնք օգտագործվում են պետական կառավարման համակարգի մարմինների կանոնադրական խնդիրների շրջանակներում պահակության կամ որոնողափրկարարական նպատակների համար: Այս համատեքստում, անհրաժեշտ է նկատի ունենալ Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի կարգավորումը, համաձայն որի՝ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարելու միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են Սահմանադրությամբ կամ օրենքներով: Հաշվի առնելով վկայակոչված նորմի համակողմանի վերլուծության արդյունքները, ինչպես նաև օրինականության սահմանադրական սկզբունքի հետագա զարգացումը ՀՀ օրենսդրության մեջ՝ կարելի է եզրահանգել, որ ծառայողական կենդանուն դրա տիրապետման հետ կապ չունեցող անձին փոխանցելը կամ առանց հսկողության թողնելը բացառապես կարող է իրականացվել ծառայողական կենդանու տիրապետման լիազորություն ունեցող պաշտոնատար անձի կողմից: Ուստի, մեր դիտարկմամբ, ծառայողական կենդանուն դրա տիրապետման հետ կապ չունեցող անձին փոխանցելը կամ առանց հսկողության թողնելը պետք է դիտարկել որպես ծառայողական պարտականությունների չկատարում կամ ոչ պատշաճ կատարում և նշված դեպքերում համապատասխան մարմինների կողմից իրականացնել ծառայողական քննություն՝ համապատասխան իրավական հետևանքներով:

Միաժամանակ, անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, որ տվյալ պետական մարմնի ծառայողական կենդանիները օգտագործվում են միայն տվյալ մարմնին վերապահված առանձնահատուկ խնդիրների լուծման նպատակով, որի ընթացքում ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանության կողմից քննարկվող իրավախախտման հայտնաբերումը առնվազն իրատեսական չէ (օրինակ՝ իրավասու մարմինների կողմից ականազերծման աշխատանքների, մաքսային հսկողության շրջանակներում ծառայողական կենդանիների օգտագործումը և այլն):

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ առաջարկվում է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի 1-ին հոդվածով նոր խմբագրությամբ շարադրվող 113-րդ հոդվածի 18-րդ մասը հանել նախագծից:

3) «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի 5-րդ հոդվածում անհրաժեշտ է «941-րդ» բառերը փոխարինել «94.1-ին» բառով:

Հարգանքով՝

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ